

Mine Herrer!

Som det er d'Herrer bekendt nedsatte Marineministeriet 4. April 1936 en Kommission^{der} som fik til Opgave at udarbejde og fremsætte Forslag, med Oversigt over Bekostning, til Foranstaltninger og Forholdsregler, der kan afbøde Virkninger og Følger af et Luftangreb paa Søværnets Skibe og Fartøjer, Kystdefensivens Værker mm, Søværnets øvrige Etablissements, civile Virksomheder under Marineministeriet m. v.

Luftbeskyttelsens Kom.

Opgave

Denne Kommission delte sig i forskellige Underudvalg, hvoraf Udvalg 3 foretager Arbejdet for Holmens Omraade og Luftmarinestationen København. m. videre.

3 Underudvalg

Kommissionens Betænkning er endnu ikke afgivet til Marineministeriet, da Arbejdet endnu ikke er afsluttet.

Betænkning

Det er derfor paa det nuværende Tidspunkt for tidligt her i Søjtnantselskabet at gøre Rede for Betænkningen og drøfte dens Indhold.

Foredragets Indhold

Jeg skal derfor i Aften blot gøre Rede for Luftbeskyttelsens Problemer i Almindelighed og forsøge at give d'Herrer et Indtryk af, hvad disse Problemer gaar ud paa, hvorledes de løses i Udlandet og for, hvor langt man paa dette Omraade er tilbage herhjemme.

Problemer i Alm.

Endvidere skal jeg give d'Herrer en Redegørelse for den Mørklægningsøvelse, som fornylig fandt Sted paa Holmen.

Mørklægning ombr.

14 Dage.

Foredraget her i Aften maa saaledes ses som en Slags Indledning ^{teller Forløber} til det foredrag, som vel med Tiden vil blive holdt her af en af d'Herrer om, hvorledes man har tænkt sig at etablere en Luftbeskyttelse af Marinens Omraader.

Forløber

Ved Foredragets Slutning

Fremtiden.

til det skal jeg dog ganske kort skizzere noget af det, man har tænkt sig for Holmens Omraade.

Jeg skal hermed overgaa til det egentlige Foredrag
 over *Hersind* har jeg den *tro* at gaa over til
 det egentlige Foredrag:
Passiv Luftbeskyttelse, og Erklæring.

Udlandene
Bombardement

Begivenhederne i Abyssinien, Spanien og i Kina har med stor Tydelighed vist, at interesserede Magter ikke viger tilbage for udstrakt Anvendelse af Luftvaabnet til Bombardement af Byer - store eller smaa, aabne eller befestede - med en Tydelighed saa stor, at selv Befolkningen herhjemme begynder at forstaa, at man ikke længere er tilstrækkelig sikret bag

en Neutralitetserklæring. *Ikke for intet er man vidne til en Ransommersig Offensiv i Luft, synlig for alle for enhver, det passer alle tyde Pyromassiefabrikker ved Wam. mente man dem ikke selv*

Virkeligheden viser nu Folk, at man kan vente at komme ud for det samme, som Befolkningen i adskillige Lande har maattet gennemgaa eller gennemgaar med Hensyn til angreb eller Overfald fra Luften.

Heller ikke kan man mere slaa sig til Taals med, at Krig kun føres mod Krigsmagten alene, det er ikke længere tilstrækkeligt, at Befolkningen selv afholder sig fra aktiv Deltagelse; man har faaet Øjnene op for, at Krigen, særlig Angrebet fra Luften, vil blive rettet direkte mod Cevilbefolkningen.

Selv almindelige Kennesker herhjemme begynder at forstaa, at disse Luftangreb, som ovenikøbet kan forventes at induden nogen Art af Krigserklæring, ikke alene har til Maal at ødelægge militært Forvar, men ogsaa i høj Grad tager Sigte paa, gennem Bombardement af forskellig Art, at dræbe eller skræmme Cevilbefolkninger, *kan være* ødelægge dens Boliger og Forraad, idet Angriberens Maal enten er at erobre Byen eller gøre den værdiløs for tredje Magts *haand*.

Jordene des bedre.

Jo større Byerne er, og des tættere de er befolkede, des højere vurderes de som Angrebsmaal.

*Dansk Luftv.
Lov.*

Herhjemme har "Dansk Luftværnsforening" været meget medvirkende til at vække Forstaaelsen af, at det er paa høje Tid at træffe de Foranstaltninger, som gaar ind under, hvad man kalder den passive Luftbeskyttelse; passiv i Modsætning til den del af Luftbeskyttelsen, som man kalder den aktive eller det aktive Luftforsvar.

Aktivt Luftforsvar.

Det aktive Luftforsvars Opgave er at hindre fjendtlige Flyvere - hvis der ingen Krigserklæring har været, maa man siges med at kalde dem "uvenlige" Flyvere - i at naa deres Maal, at nedkaste Bomber i Byerne, medens den passive Luftbeskyttelses Formaal er at afbøde Virkningen af de Bomber, som det ikke lykkedes det aktive Luftforsvar at holde borte fra Byen.

Passiv L. beskytt.

Virkemidler

Det aktive Luftforsvars Virkemidler er Flyverne i Luften, og det saakaldte Markforsvar paa Jorden, hvorved forstås Kanoner, Lytteapparater, Projektører, Afstandsmaalere etc.

Instruktioner

Den passive Luftbeskyttelses Indsats bestaar i at værne Befolkningen paa forskellige Maader,

dette kan ske ved Instruktioner om, hvorledes man skal forholde sig under Luftangrebet med Hensyn til Mørklægning, Beskyttelsesrum, Gasmasker etc.

Byens Funktioner

Endvidere bestaar dens Virksomhed i at holde Byens Funktioner i Gang saa længe som muligt.

DELVIS MØRKLÆGNING.

LYSREKLAMER.

VINDUESBELYSNING.

GADEBELYSNING.

PRIVATBELYSNING.

FÆRDSEL BLÆNDES.

FULDSTÆNDIG MØRKLÆGNING.

VARSLING - HYLETONE.

FAA VIGTIGE LAMPER (blaa).

TRAFIK STANDSES, SPORVOGNE etc.

MILITÆR, POLITI, BRANDV., AMBULANCE.

Ledelse

Det aktive Luftforsvar ledes af Militæret, og dette udgiver Ordre om, naar Mørklægningen skal etableres

Mørklægning

Mørklægningen har til Opgave, at hindre Flyverne i om Natten at kunne orientere sig mod Punkter paa Jorden. Det drejer sig særligt om at udviske Konturerne af Landeveje, Jernbanelinier og de større Byers Lysskær.

Bestemmelser for

De militære Myndigheder udgiver Bestemmelser for Mørklægningens Omfang.

Plakat N. 1.

Indklares

Delvis Mørklægning.

Denne omfatter en delvis Mørklægning som, træder i Kraft senest ved Mobilisering, og som paabydes ved offentlig Politibekendtgørelse.

Herved forbydes alle Lysreklamer, al Brug af Vinduesbelysning i Butikker og Forretninger, en stor Del af de offentlige Lygter slukkes permanent i Overensstemmelse med de udarbejdede Planer, og det henstilles især til Befolkningen at drage Omsorg for, at der - naar der om Aftener tændes Lys i Lejlighederne - ikke trænger Lys ud gennem Vinduer eller Døre.

Den delvise Mørklægning er en Situation, som kan vare i Dage, i Maaneder ja i Aarevis.

Fuld. Mørklægning

Skulde der nu ske Luftangreb beordrer den militære Luftværnschef fuldstændig Mørklægning, hvorefter der yderligere slukkes offentlige Lys, og al Trafik standses.

Skærmede Lamper

De Lamper, som efter de udarbejdede Planer endnu skal brænde, er særligt skærmede, og eventuelt forsynet med blaat Glas, saaledes at de ikke ses oppe fra Luften.
isaaledes at de ikke ses ret langt.

Det samme gælder Lyset paa de offentlige Køretøjer, Militærets, Politiets og Brandvæsenets samt Ambulanterne,

CIVILE BESKYTTELSESFORANSTALTNING-
ER .

1) POLITIMÆSSIGE OPGAVER .

2) BRANDMÆSSIGE -"-

3) TEKNISKE -"-

4) SANITÆRE -"-

al anden Mærdsel er standset.

Plakat № 1 *fortages.*

Det passive Luftværns civile Beskyttelsesforanstaltninger kan i Hovedsagen deles i 4 Grupper:

Plakat № 2 *fortages, behandles.*

Politi-mæssige

1/5 1) De politimæssige Opgaver, ^{Ordens-} Observations-, Tilsyns- og Afspærringstjeneste - Udførelse af Flyvervarsel.

Brandmæssige

2/5 2) de Brandmæssige Opgaver.

Tekniske

1/5 3) de tekniske Opgaver (Udbedring af Skader paa Gas-, Vand-, Elektricitets-, Spildevands- og Varmeleaninger, Gasrensningstjeneste etc.

Sanitære

1/5 4) De sanitære Opgaver. Hospitals og Sanitetstjeneste, Ambulancetransport etc.

Plan for Beskyttelse

Paa Grundlag heraf udarbejder de kommunale Myndigheder i vedkommende By en Plan for Byens Luftbeskyttelse omhandlende de nærmere Enkeltheder indenfor hver Gruppes Arbejde og Samarbejdet mellem dem.

Varsling

Varslingen af Luftangreb iværksættes ved Hjælp af Sirener, anbragt over hele Byen, saa højt som muligt, for at Lyden ikke af Bygninger skal hindres i at naa frem.

Sirener

Sirenerne er elektriske og saaledes indrettet, at de alle samtidig bringes til at lyde ved et Tryk paa en Knap paa en Central.

Man regner for de største Sirener, at de dækker et Omraade med en Radius paa ~~ca.~~ 600-800 m.

Da Sirenen ikke kan høres ind i Fabriksbygninger og lignende Steder, er det nødvendigt her at have andre Signalsmidler.

Andre Signalsmidler

Varslingen bringes yderligere til Befolkningens Kendskab ved Brug af Haandsirener anbragt for Eks. paa Motorcykler ført af Politiet.

Haandsirener

Endnu er der herhjemme ikke fastsat Bestemmelse for, hvorledes Sirenen skal lyde.

"Dansk Industri Syndikat" har optaget Fabrikation af Luftvarselssirener.

Fabrikation

Disse er saaledes konstrueret, at der kan gives 3 Signaler, en høj Tone som varslor Luftangreb, en Hyletone, at Faren er overhængende og som 3' Signal en dyb Tone, som varslor, at den overhængende Fare er forbi.

Signaler

At der herhjemme endnu ikke er taget Bestemmelse om, hvilken Art Sirene man bør anvende, ligger for en Del i Overvejelser, om Sirenen skal kunne give 2 eller 3 Toner; man mener eventuelt at kunne nøjes med Hyletone og Afvarslingstone, hvilket *gik Lørdag i Aftens i Aarsagen*

Art Sirene

Luftmeldetjenestens Opgaver

Luftmeldetjenestens Opgave er gennem et over hele landet etableret Net af Luftmeldeposter at holde Udkig - ved Dag som ved Nat - efter fjendtlige Flyvemaaskiner og saa hurtigt som muligt at indmelde iagtagelsen.

Posten kan betjenes af civile frivillige Personer, der bor i Nærheden.

Meldingen gaar gennem *den lokale* Luftmeldecentraler ind til de militære Luftvernscentraler.

Alu beries hvad der findes herigennem

Luftvernschefens

Luftværnschefens
Opgaver.

Den militære Luftværnschef's Opgaver er nu:

Flyvervarsel

1) at sende Flyvervarsel til de Byer, som Angrebet synes at gælde, og som man i Forvejen har bestemt, skal have et saadant Varsel i paakommende Tilfælde.

Mærklægning.

2) at beordre fuldstændig Mærklægning, hvis Angrebet sker om Natten.

Flyvervarslets

Flyvervarslet afgives til vedkommende Bys Politimester, som straks etablerer selve Varslingen af Byen for Eks. ved Igangsættelse af Sirener. Naar disse lyder, er det Tegn paa, at Luftangreb forestaar, og der sker da i Hovedsagen følgende:

Paa Post

a) alle Personer, der har Hverv eller Tjeneste i Luftbeskyttelsen (hvad enten det er fast ansatte eller frivillige Hjælpere) møder paa de i Forvejen af vedkommende kommunale Myndigheder udpegede Standspladser, ifører sig den nødvendige Udrustning og holder sig klar til at udføre Arbejdet.

Passive Del

Den øvrige Del af Byens Befolkning, den saakaldte passive Del, som intet har at gøre med Hjelpearbejdet, søger indendørs enten ned i Beskyttelsesrum, hvis saadanne er indrettet eller ind i et Rum i Lejligheden, der har saa faa Døre og Vinduer som muligt (af Hensyn til Gasfaren).

Beskyttelsesrum

Indlæggelse Plakat Nr 2

De Bombetyper som der kan være Tale om ved Luftangreb er:

Sprængbomber,

Gasbomber og

Brandbomber.

Sprængbomber er Bomber paa op til 1000 kg. De

mindste, fra ca. 12 - ca. 50 kg. kaldes ofte Sprængstykkebomber, de større for Minebomber.

Sprængstykkebomberne har størst Virkning mod levende Maal, Minebomberne har derimod større materiel Virkning.

Sprængladningernes Størrelse er ca. 50 - 60% af den samlede Bombevægt.

Man siger populært, at en Minebombe raserer ligesaa mange Kvadratmeter bebygget Areal, som Bomben vejer i kg.

Gasbombernes Størrelse ligger fortrinsvis mellem 12g - 130kg. Bomberne er ret tyndvægede og indeholder ca. 90% Gasstof i flydende eller fast Form.

I Almindelighed regner man med, at Tilgasning af en Bydel paa ca. 10 km² kræver 120 Tons Giftgas, altsaa ca. 170 Tons samlet Bombelast.

Gasarterne kan for. Eks. være Sennepegas, Fosger, Taaregas.

Brandbomberne er smaa Bomber, Vægt ca. 1/2-10kg.

De bestaar af et Hylster af Elektronmetal, der indeholder en Permittladning og en mindre Tændledning. Naar Bomben rammer Jorden og Tændledningen eksploderer, antændes Termitten, en Blanding af Aluminiumspulver og Jernoxyd.

Der udvikles derved en Varmegrad paa ca. 600°, hvorefter Elektronhylstret kommer i Brand, og nu stiger Varmen til 3000° C.

Paa Grund af den store Varmeudvikling kan Brandbomben ikke slukkes med Vand, (undtagen der er Tale om en meget kraftig Vandstraale), men de slukkes fuldstændig ved Tildækning med vaadt Sand, idet Sandet kvæler Ilden, da det hindrer, at der tilføres Ilt.

Paa Grund af Brandbombernes ringe Vægt kan hver Flyvemaskine medføre et meget stort Antal Brandbom-

Sprængstykkebomber

Ladningens Vægt

Gasbomber

Tilgasning

Brandbomber

Varme

Slukning

Vægt

	<u>Areal.</u>	<u>Bygn.</u>		
H O L M E N	54 ha.	100		
Kbhvn. - Freb.	8182 -	20.000		
1 Bomblast. = 2000 kg.				
<hr/>				
	Mineb.	Gasb.	Brandb.	
Bombevægt	200 kg	100 kg	2 kg	
<hr/>				
Virkn. pr.100 kg	100 m ²	17000 m ²	10 Bygn	
<hr/>				
Holmen (Maskiner)	270	5	1	
Kbhvn - Freb. (Maskiner)	40,000	700	100	
<hr/>				

ber, og ligefrem strø dem ud over det Omraade, der angribes.

Ringe Vægt

Den ringe Vægt forårsager, at de Bomber, der rammer Bygninger, kun naar gennem Taget, og i Almindelighed vil de bryde i Brand paa Loftsetagens Gulv.

Bomben brænder i 1/2 - 1 Minut, sprutter stærkt og skaber et meget blendende Ly.

Tilbagefly. Gjer

Heraf fremgaar, at man ved Angreb paa store Byer, der som København ligger frit for Vindens Indpas fra Vandet og uden Læ fra Bjerge, velnok i højere Grad kan forvente, at Angrebet sættes ind med talrige Brand-

Plakater nr. 3 behandles her

bomber fremfor med et færre Antal Gasbomber eller *Alvrebomber*.

Det Synspunkt gør sig mere og mere gældende herhjemme og for Eks. i Sverrig og Norge, at man hidtil har overvurderet Gasfaren, hvorfor det ikke skulde være nødvendigt at stræbe hen efter at forsyne hvert Menneske med en Gasmaske, men at man kan indskrænke sig til kun at forsyne de Folk dermed, som har Beskæftigelse ved Luftbeskyttelsen, til de øvrige bør der indrettes Beskyttelsesrum.

Folkegasmaske

I de fleste europæiske Lande er der vedtaget Love om Luftvernsforanstaltninger.

i Norge 10/7 1936

i Sverrig 1937

Der kan være nogen Forskel paa de forskellige Landes Luftbeskyttelsesorganisationer men jeg skal her indskrænke mig til at skizzere Organisationen i Norge og Sverrig, idet Forholdene i disse 2 Lande, som begge har bragt deres Luftbeskyttelse i lovmæssig Orden, har mange Lighedspunkter med Forholdene herhjemme.

Begge Lande følger i Hovedsagen samme Linje.

Grundledelse

1) Den øverste Ledelse - i Sverrig under Socialministeriet, i Norge, under Justitsministeriet - varetages af et særligt Organ.

i Sverrig Luftbeskyttelsesinspektionen
i Norge Landsnævnet.

Lokale Ledelse.

2) Den lokale Ledelse - idet Landet inddeles i Kredse, normalt følgende Politikredsene - har Politimesteren, der under Bistand af kommunale Luftværnsnævne udarbejder og bærer Ansvaret for Kredsens Luftværnsplan.

Ministeriet

3) Ministeriet udgiver Bestemmelser og Direktiver for Udarbejdelse af Luftværnsplanerne, og disse skal godkendes af dette.

Luftværnslov

4) Gennem ^{endnu en} ~~en~~ Luftværnslov, som ^{først} ~~udstedes~~ i Tilfælde af Krigsfare, sættes alle forberedte Luftbeskyttelsesforanstaltninger i Kraft. Gennem årlige Øvelser indøves de herhenhørende Forhold.

Best. og Direkt.

5) Ministeriet udgiver Bestemmelser og Direktiver for Befolkningens Forhold, giver Myndighederne Ret til - mod eventuel Refusion fra Statens Side - at beslaglægge Ejendom, Løsgøre, Materiel, Proviantbeholdninger og giver Befolkningen Pligt til at anlægge, udføre eller følge visse af Myndighederne fastsatte Luftbeskyttelsesforanstaltninger (Pulterkammerrydning, Husvægter, Beskyttelsesrum, Mørklægning)

Replikeringens Pligt

mm.

Affører med private.

6) Den frivillige Indsats i Luftbeskyttelsen, til Supplering af Myndighedernes Foranstaltninger, er lovfæstet, og Ministeriet kan slutte Aftale med landsomfattende Foreninger og Organisationer om Deltagelse i Luftbeskyttelsen og give Bestemmelser og Direktiver for dette Arbejde. I Norge kan Luftværnschefen eventuelt slutte tilsvarende Aftale med lokale Foreninger. I Sverrig samles hele den frivillige Indsats i "Sverriges Centralförbund för civilluftskydd".

SVERRIGES BEVILLINGER.

L U F T B E S K Y T T E L S E S I N S P E K .	191.000
S I R E N E R O G A L A R M E R I N G S A N .	1.150.000
G A S M A S K E R O G G A S B E S K Y T M .	5.000.000
I N S R U K T Ø R E R .	15.000
R Ø D E K O R S .	20.000
B E S K Y T T E L S E S R U M (Staten).	500.000
- 3 - (Kommunen)	<u>500.000</u>
Ialt:	7.500.000

Heraf for Aaret 1937: 2.500.000

Statens Udgifter

7) Staten afholder alle Udgifter til visse Foranstaltninger f. Eks. til Gasbeskyttelsesudrustning.

Bygasmasker

8) Hverken i Sverrig eller Norge agter man at forsyne den Del af den civile Befolkning, der ikke har aktive Hjelpeopgaver, med Gasmasker, men der aabnes dem, der ønsker det, Mulighed for at købe en af Ministeriet godkendt "Folkemaske".

Folkegasmaske

9) Man anser det for nødvendigt at indrette Beskyttelsesrum for Befolkningen - saavel "private" Rum (i Ejendomme og i Virksomheder) som "offentlige" Rum for Trafikanter. I Sverrig deltager Staten i Udgiften til Indretning af kommunale Beskyttelsesrum.

Beskyttelsesrum

Plakat No 3 Gjens

10) Man har i begge Lande allerede bevilget Midler til Paabegyndelse af Luftværnsforanstaltninger og afholdt adskillige Øvelser i forskellige Byer og Dele af Landet.

For at d'Herrer kan danne sig et Indtryk af, hvad Summer man ^{der} regner med, ^{har jeg} ~~skal jeg~~ ^{at} ~~anføre~~ ^{hvad} i Sverrig for 3 Aar er bevilget:

Plakat No 4 behandles

Til Luftbeskyttelsesinspektionen	191,000
" Sirener og Alarmeringsanlæg	1,150,000
" Gasmasker og Gasbeskyttelsesmateriel	5,000,000
" Uddannelse af Instruktører	15,000
" Bidrag til Røde Kors til Uddannelse af Samariter til Luftbeskyttelse	20,000
" Indretning af Beskyttelsesrum i visse af Statens Bygninger	500,000
" Bidrag til Kommunen til Indretning af Beskyttelsesrum for Hjelpepersonel	<u>500,000</u>
Ialt	7,5 Milioner,
hvoraf for Aaret 1937	2,5 Milioner.

Til disse Statsudgifter kommer de kommunale Udgifter, som Kommunerne selv maa afholde for Eks. til Udvidelse af Brandvæsen, Politi, Hospitaler, Sygepleje og lignende, samt endelig Luftværnsforeningens Udgifter til Oplysningsarbejde og Uddannelse af frivillige Hjælpere m m. Disse sidstnævnte Midler fremskaffes gennem Medlemsbidrag og forskellige Tilskud.

I Norge er der i Sommer af Staten bevilget for 1937-38 1,667,000 Kr. og for hvert af de 2 kommende Finansaar 667,000 Kr. ialt for de første 3 Aar:

2,400,000 Kr.

Som før nævnt udarbejder *Lærreij y Norge* den lokale Kredsledelse en Luftværnsplan, denne indeholder:

- 1) Bestemmelser for Luftværnets Ledelse i Kredsen med tilhørende Underafdelinger.
Planer for:
- 2) Evakuering af Dele af Befolkningen.
- 3) For midlertidig Rømning af særlig truede Dele.
- 4) For Mørklægning.
- 5) for Varsling og Afvarsling af Flyverangreb.
- 6) for Ordens- og Sikkerhedstjenestens Udførelse. Politiets Omraade.

7) Plan for teknisk Redningstjeneste herunder:

- a. Brandvæsenets Organisation (Husvagter, Blokva-ter, Kvartersvagter, Hovedstationer).
- b. Forholdsregler for Forsyning med Vand, Gas Elek-tricitet og Varme.
- c. Rednings- og Rydningstjeneste. Gasspring og Gas-rensning.

*Statudgifter
Kommunale Udgifter*

Norges Bevilling

Plakat N° 4 fjernes

*Plakat N° 5 og 6
anbringes og
behandles.*

*Tagehøj
Med tillykke*

8) Plan for Sanitetstjeneste, herunder:

- a. Plan for Rømning af Sygehuse.
- b. Sygetransport.
- c. Indretning af Sorteringsstationer, hvortil alle saarede føres for første Hjælp.
- d. Afvaskningsstationer, hvor gasinficerede bliver ~~endelig~~ behandlede.

- 2*
9) ~~Bestemmelser~~ ^{Bestemmelser} for offentlige Beskyttelsesrum, beregnet for de Mennesker, som ved Flyvervarsling befinder sig paa Gaden.

Pause

Forholdene herhjemme.

Jeg vender mig nu til forholdene herhjemme, hvor vi endnu ikke har nogen ^(egentlig detaljeret) Luftbeskyttelseslov.

Gaskommissionen

I Efteraaret 1933 nedsatte Regeringen den saakaldte Gaskommission, som afgav sin Betænkning i April 1935.

Betænkning

Betænkningen dannede Baggrund for den af Rigsdagen den 11. Maj 1935 vedtagne

Lov

"Lov om Foranstaltninger til Beskyttelse af den civile Befolkning mod Følgerne af Luftangreb".

Loven indeholder 4 Paragrafer.

§1

§1 bemyndiger Indenrigsministeren til at fastsætte Regler for Politiets, Brandvæsenets, Sanitetsvæsenets og andre Myndigheders Virksomhed med Hensyn til Civildbefolkningens Beskyttelse mod Luftangreb, samt bemyndiger Ministrentil at træffe Aftale med Organisationer og private Personer om, at der overdrages dem Opgaver, som staar i Forbindelse med ovennævnte Beskyttelse.

Kommunale Virksomheder.

Aftale

§2

Efterkomme

§2 bestemmer, at ovennævnte Foreninger og Personer skal efterkomme de Bestemmelser, Indenrigsministeren maatte udstede.

indrette indenfor sit Omraade.

August. C. L. L. Tuborg

Kredsforeninger.

Det er til Løsning af ^{disse} ~~de~~ ^{opgaver} ~~de~~ Arbejde, at Luftværnforeningen nu i Landets forskellige Byer danner Kredsforeninger.

Hvilke Byer.

Det er Indenrigsministeriet, der fastsætter i hvilke Byer, der skal træffes Beskyttelsesforanstaltninger og fastsætter Omfanget af disse. Det er de paa-gældende Byers kommunale Myndigheder, der udarbejder de nødvendige Planer for Beskyttelsen, leder Arbejdet og selvstændigt eller i Forbindelse med Staten afklæder de Udgifter af forskellig Art (til Sirener, Brandmateriel, Mørklægning m m.) der maatte blive nødvendige.

Storkøbenhavn.

Indenrigsministeren har bestemt, at der skal træffes Luftbeskyttelsesforanstaltninger i Storkøbenhavn, hvorved i dette Tilfælde forstås København, Frederiksberg, Gentofte og samtlige Kommuner i Københavns Amtsråds-kreds.

A - Byer.

Endvidere har Ministeren bestemt, at der i 8 af Landets Byer, de saakaldte A-Byer, skal træffes tilsvarende Foranstaltninger, afhængig af Byens Størrelse. Disse Byer er: Aalborg med Nørre Sundby, Randers, Aarhus, Horsens, Vejle, Kolding, Odense og Rønne.

B - Byer.

Endvidere overvejer Indenrigsministeriet de Foranstaltninger, der skal træffes i de saakaldte B-Byer og C-Byer, ialt 42 Byer, idet

C - Byer.

Ministeren dog hidtil har stillet sig paa det Standpunkt, at der ikke vil blive foretaget videre for disse Byer, før A-Byerne til Ministeriet har indsendt deres Forslag.

Trække i Langdrag.

Det har hidtil sinket Arbejdet, at ^A Byerne ikke kan faa at vide, hvad Staten vil betale, og hvad Kommunerne selv skal udrede.

Jeg skal nu tillade mig at overgaa til Mørklægningen

MØRKELÆGNINGEN:

Den 29. Oktober var der om Aftenen af Flaadestationen foretaget et lille Mørklægningsforsøg.

Lille Mørklægningsforsøg.

Formaalet hermed var blot at skaffe sig Oplysning, om hvormeget Vejbelysningen kunde indskrænkes, naar fuld Færdsel skulde foregaa, det vil sige, naar Forholdene svarede til delvis Mørklægning.

Delvis Mørklægning.

Ligeledes ønskede man klarlagt, om det var muligt at opretholde en indskrænket Færdsel, naar Vejbelysningen var helt slukket, for, hvis dette var Tilfældet, da at fastslaa: at al Vejbelysning slukkes, under det man kalder fuld Mørklægning.

Fuld Mørklægning.

~~Til Orientering skal anføres, at Vejbelysningen er anbragt paa Mastar eller ophængt over Vejene i Barduner, og med Hensyn til Tænding og Slukning sker denne fra en Kontakt i Nærheden, een for hver Lampe.~~

~~Enkelte Lamper f.Eks. ved Skibsdivisionen og ved Byggebedingernetændes dog i Serie.~~

Blanding af Vinduer.

Endelig benyttede man Lejligheden til at faa Erfaring for, hvorledes Blanding af Vinduer kunde foretages, idet man paa Kasernen havde blandet Vinduerne til enkelte mindre Rum.

Kalkning.

Enkelte Steder var Kantsten, Vejkryds og Trær gjort mere synlige ved Hvidkalkning.

Lysskæret.

Forsøget viste, at Lysskæret fra Byen og Refshalevejen var saa stærkt, at man uden Vanskelighed, med moderat Fart, kunde passere Holmens Veje med Automobiler, først inde mellem tæt paa hinanden liggende Bygninger, frembød Kørslen Vanskeligheder.

Vedbelysning.

Selve Arrangementet med Tænding og Slukning af Vejbelysningen, og Afmærkningen af Vejen virkede tilfredsstillende.

Afmærkning.

MØDER: Et Par Dage efter, i Begyndelsen af November afholdt Københavns Politi's Mørklagningsudvalg et Møde, hvor foruden Politiet ^{Repræsentanter *fra Brandvæsenet,*} selv deltog Sporvejene, Belysningsvæsenet, Stadsingeniørens Direktorat, og Havnen, m. fl. Stationschefen paa Flaadestationen og en Repræsentant for Københavns Kommandant.

Formand

Formanden for Udvalget, Politiinspektør Møllerup, foreslog, at den Mørklagningsøvelse som Udvalget tidligere var blevet enige om at afholde, kom til at finde Sted Natten mellem en Lørdag og Søndag og foreslog at man valgte Christianshavn til Forsøgssted.

Forsøgssted

Forsøgssted

Det vilde blive et Forsøg, under hvilket Mørklagningsudvalget kunde høste Erfaringer af rent teknisk Art, og hvor man samtidig vilde kunne skaffe sig nogen Erfaring for, hvorledes ^{en} større og virkelig Øvelse kunde organiseres.

Erfaringer

Presse

Det var Meningen at underrette Pressen paa Forhaand, men dog saaledes, at der ikke skete nogen Omtale i Bladene af Forsøget før efter Afholdelsen.

Kommandanten's Myndighed

Ved denne Lejlighed fandt Repræsentanten for Københavns Kommandant Lejlighed til at præcisere, at Indenrigsministeriet i Oktober 1935 havde bemyndiget Krigsministeriet til at foretage bl. andet Tilrettelæggelsen af Mørklagningen, og at denne Tilrettelæggelse for Sjælland m.m. derefter var overdraget Kommandanten i København.

Indenrigsministeriet's Hæder

I November 1935 blev Generalkommandoen, efter at Søværnskommandoen var hørt, yderligere bemyndiget til at lade foranledige foretaget tilsvarende Tilrettelæggelse af Mørklagning ogsaa for Søværnets Omraade.

Dette Punkt skal jeg komme tilbage til senere.

Krigsministeriet

Angaaende Mørklagningsøvelsen, der krævede kommunale Institutioners Deltagelse havde Krigsministeriet bestemt, at der til Afholdelse af saadanne Øvelser krævedes Tilladelse fra Krigsministeriet.

MØDET:

Endvidere bemærkede Kommandantens Repræsentant, at Kommandanten i København i September i Aar havde gjort Indstilling om Planlæggelsen af Mørklægning af Omraadet Øst for Storebælt.

Øst for Storebælt

Endvidere var der i Oktober gjort Indstilling til Krigeministeriet om en Mørklægningsøvelse i Roskilde.

Roskilde

Kommandanten havde forstået, at dette ^{nu} påtænkte Mørklægningsforsøg kun var at betragte som "et teknisk Forsøg," som det selvfølgelig - naar det af Kommandanten var overdraget Politidirektøren at tilrettelægge Mørklægningen i Storkøbenhavn - laa indenfor Politidirektørens Beføjelse at lade afholde. Kommandanten ønskede dog at underrettes om saadanne Forsøgs Afholdelse, men dette var jo ogsaa sket i dette Tilfælde.

Teknisk Forsøg

Herefter gentog Politinspektøren, at her var Tale om "et teknisk Forsøg" idet Udvalget ikke endnu følte sig modent til at iværksætte en rigtig ^{Mørklægningsøvelse} og man ~~enedes~~ ^{besluttede} om at fastslaa Christianshavn som Forsøgssted, og Natten mellem den 27' og 28' November blev bestemt til Forsøgets Afholdelse.

TID og STED:

Christianshavn valgtes fordi denne Bydel er et afrundet Omraade, afgrænset af Havnen med Kanalergæ hele Vejen rundt, nem at afspærre og saaledes beliggende, at al gennemgaaende Færdsel kunde henvises til at passere over Langebro og ad Amagerboulevard.

Sted

Tidspunktet valgtes til indenfor ^{hvert 7 fine} Kl. 0,1³⁰ og 0,4⁰⁰ om Natten et Tidsrum, vor man forventede, dels, at Færdslen paa Gaderne var ringe, dels at Christianshavnsbeboerne var gaaet til Køjs, saaledes at Beboelseslejlighederne i stor Udstrækning laa mørke.

Tidspunkt

Da man ikke vilde meddele Offentligheden noget om Øvelsen, var man afskaaret fra i Forvejen at rette Henstillinger til Beboerne om at slukke Lyset.

ingen Bekendtg.

BEFRYGTET OPSIGT: Grunden til denne Hemmelighedsfuldhed ligger i, at man mente, at en evtl. Offentliggørelse vilde medføre en altfor stor Deltagelse fra Befolkningens Side, særlig fra selve Christianshavns Befolkning, hvorefter en stor Del er Kommuniste. Af hvad Art disses Deltagelse kunde blive, var ikke godt at vide.

Endvidere kunde man forvente, at Københavns Natte-
ravne vilde møde op i stort Tal, hvis de fik det mindste
Vink om, at der foregik noget.

**HOLMEN INDDRAGES
I ØVELSEN:**

Da Holmens Arealer ligger som en Fortsættelse af
Christianshavn, var det ønskeligt, at Mørklægningen og-
saa udstræktes til dette Omraade, og Flaadestationen
gav Tilsagn om selv at deltage og om at ^{ville} anmode

**ANDRE MARITIME
INSTITUTIONER:**

Kystflaaden, Kystdefensjonen og Luftmarinestationen
København om i fornøden Udstrækning ogsaa at deltage i
Mørklægningen

Københavns Havnevesen gav Tilsagn om at patruljere i Kanalerne med Motorbaade
med skærmet Lys.

Følgende Plan blev derefter fastlagt:

**PLAN FOR CHRISTIANS-
HAVN**

Kl. 1⁰⁰ møder Deltagerne paa Politigaarden, det var
Repræsentanter for de deltagende Myndigheder og Politi-
mestrene med flere fra Kredsen ~~Øst for Storebalt~~ samt
Pressens Repræsentanter.

MØDESTED:

Fra Politigaarden køres i Turistbiler med blandede
Lanterner til Christianshavn, som fra

Kl. 0130-04⁰⁰ vil være fuldstændig mørklagt.

RUNDKØRSEL:

Efter Rundkørsel gennem Gaderne for at bese den
indskrænkede Belysning, køres ud paa Holmen, hvor man
beser de her truffne Foranstaltninger, bl.a. beses Ka-
sernen ude- og indefra, endvidere overværes Forsøg med
Luftvarselssirene.

**DEMONSTRATION
PAA TORVET:**

Efter Udpassagen fra Holmen køres til Christians-
havns Torv, hvor der holdes Forsøg med forskellige
Blandingsanordninger til Automobile, Sporvogne og
Omnibusser, samt demonstreres Brug af hvide Dragter til
Politiet.

LUFTFORSVARET.

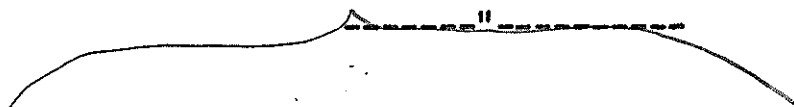
LUFTMELDETJENESTE.

VARSLING OG AFVARSLING.

MØRKLÆGNING.

PASSIV BESKYTTELSE.

AKTIV LUFTFORSVAR.

SØFRONT. LANDFRONT.

FLYVEROBSERVATIONER: Efter Aftale med Kommandanten i København, vil det mærkelagte Omraade blive overfløjet af Hærens Flyvetropper, som vil afgive Rapport over, hvad de maatte observere fra Luften. Hermed sluttede Mødet.

Plakat No 7
AFTALER MELLE
SØVÆRNSKOMMANDOEN &
GENERALKOMMANDOEN

Jeg nævnte før en Udtalelse, hvori Repræsentanten for Københavns Kommandant præciserede, at Kommandanten foranledigede foretaget Tilretteleggelse med Hensyn til Luftbeskyttelse ogsaa for Søværnets Omraade.

Der er mellem Søværnskommandoen og Generalkommandoen truffet følgende fortrolige Bestemmelser vedrørende Luftforsvaret:

1. Luftforsvaret omfatter:

- a) Luftmeldetjeneste
- b) Det aktive Luftforsvar
- c) Mærklægning
- d) Varsel om Luftangreb og Ophævelse af Varsel
- e) Passiv Luftbeskyttelse

2. Luftmeldetjenesten organiseres af og er underlagt Generalkommandoen. Efter Aftale mellem denne og Søværnskommandoen fastsættes de nærmere Bestemmelser for Deltagelse i Luftmeldetjenesten for saavidt angaar:

Kystudkigsstationer, militære Meldestationer under Kystdefensionen eller andre af Søværnets Institutioner, Søværnets Skibe og Fartøjer (Luftfartøjer).

3. Udsendelse af Ordre om Mærklægning og af Varsel om Luftangreb samt af Bestemmelser om Ophævelse af nævnte Ordre, respektive Varsel, paahviler Generalkommandoen.

De nærmere Bestemmelser om Mærklægning af Søværnets Etablissements m.v. fastsættes efter Forhandling mellem Søværnskommandoen og Generalkommandoen.

4. Den passive Beskyttelse af det paa Søværnets Etablissements m.v. tjenstgørende Personel paahviler Søværnet Myndigheder, isvrigt forberedes den passive Luftbeskyttelse efter Aftale mellem de landmilitære og de civile Myndigheder.

5. Det aktive Luftforsvar ordnes ved Foranstaltning af vedkommende Chefer ved Hjælp af de til Raadighed værende Midler.

Plakat No 8
Behandles her

For Københavns Vedkommende gælder dog følgende:

- a) Det aktive Luftforsvar af København omfatter fast opstillet eller bevægeligt Luftværnsskyts, Projektører, Lytteapparater m.m. tilhørende Hæren eller Søværnet i København eller dennes Nærhed og betegnes henholdsvis Luftforsvarets Landfront og Luftforsvarets Søfront.

Det aktive Luftforsvar omfatter endvidere Luftfartøjer, som af henholdsvis Generalkommandoen og Søværnskommandoen stilles til Raadighed til dette Formaal.

- b) Kommandanten i København har den øverste Taktiske Ledelse af det aktive Luftforsvar (jvfr. Pkt. d.).

Han udarbejder allerede i Fredstid fornødne Direktiver for at sikre Samarbejdet mellem de to Fronters Artilleri- Lys og Meldetjeneste samt for Anvendelsen af de til det aktive Luftforsvar afgivne Luftfartøjer, og leder herhenhørende Fællesøvelser.

- d) Direktiver, Planer for Fællesøvelser m.m. til Søværnets Myndigheder skal være tiltraadte af Søværnskommandoen og udsendes gennem denne.

FORHOLDENE PAA
HOLMEN:

Denne Affale er samlet p ved ~~en~~ ikke endnu behandle af Krigsministeriet.

Om Forholdene paa Holmen skal bemærkes:

OVERARBEJDE:

Som Regel er der intet Overarbejde efter Midnat,

hvorfor alle Fabriksbygninger, Værksteder og Magasiner

etter dette Tilgængelige normalt
ligger mørke.

VEJBELYSNING:

Af Lys findes der kun Vejbelysningen samt Belysningen

BYGNINGER:

i Vagterne, paa Kasernen, Lyscentralen, Radiostationen,

Brandvagt^{en} og Telefoncentral^{en} samt Belysningen i de

SKIBE:

Skibe, som ligger med Besætning ombord, dette er "Eiels

Juel", 2 Torpedobaade, Undervandsbaadsdivisionen samt

Fyr- og Vagervæsenets Skibe.

Til Orientering skal anføres, at Vejbelysningen er anbragt paa Master eller ophængt over Vejene i Barduner, og med Hensyn til Tænding og Slukning sker denne fra en Kontakt i Nærheden, een for hver Lampe.

VEJBELYSNING:

Enkelte Lamper f. Eks. ved Skibsdivisionen og ved Byggebedingerne betjenes ^(dog) i Serie.

Lamperne tændes og slukkes af Værnepligtige fra Kasernen.

FÆRDSSEL:

Færdslen om Natten ^{normalt} er finge og bestaar hovedsagelig af Landlovsfærdsel, til Fods eller paa Cykle.

REFSHALEVEJEN:

Flaadestationen havde givet Tilsagn om at sørge for Mærkelagning og Bevogtning af Refshalevejen.

Om denne Vej, som frembød visse Vanskeligheder i Arrangementet, skal jeg anføre:

Vejen tilhører Havnevesenet i hele sin Udstrækning, fra Lynetten til Prinsessegade og er aaben for offentlig Færdsel, *Day og Nat.*

Dens Belysning varetages og betales fra Lynetten til Luftmarinestationen af Burmeister & Wain, fra Luftmarinestationen til Politiboligen af Marinen, og fra Politiboligen til Prinsessegade af Hæren. Hver for sig besørger

disse ^{Institutioner} Lampernes Tænding og Slukning, *hvoraf de fleste, ligesom paa Holmen, tændes enkeltvis.*

BEVOGTNING:

Bevogtningen af Marinens Stykke besørger af Marinen men betales af Havnevesenet, den øvrige Bevogtning hører under Københavns Politi.

PLAN FOR HOLMEN:

Følgende Foranstaltninger blev truffet for Marinens

Vedkommende:

MELDECENTRAL:

Luftvarnscentral
xxx Seværnets Kaserne bestemtes til ~~meldecentral~~, herfra iværksattes, lededes og sluttedes Øgelsen.

SIRENE:

xxx Paa Taget af Lyscentralen anbragtes en af Industrisyn-
dikatets store Luftvarslings sirener.

VEJAFMÆRKNING:

xxx Veje, Kantstene, Træer og andet opstaaende ved Vejbanen

VEJBELYSNING:

kalkedes hvide *efter Gennemværelses Plan*
belyst med søjler som at blev afbrudt
xxx Vejbelysningen blev dels slukket, dels, paa vigtigere Steder, ændret fra hvid til blaa.

VEJBELYSNING:

Paa Refshalevejen anbragtes ^(paa Marinens Stykke) blaa Lamper ved Siden af de hvide Lamper, saaledes at begge brændte før og efter Øvelsen, de blaa alene under hele Øvelsen.

- 5) Vagter, Lyscentral, Radiostation, Brandvagt og Telefoncentral skærmedes udefter og den nødvendige indvendige Belysning skærmedes.

KASERNEN:

Paa Kasernen forsynedes Administrationsbygningen med fuldstændig Skærmning af Døre, og Vinduer, og Lyssluser anbragtes. Indvendig holdtes fuld Belysning i alle Rum. Paa den øvrige Del af Kasernen ændredes den nødvendige indvendige Belysning til blaa; men ingen Blanding af Vinduer eller Døre foretoges.

BYGNINGER:

- 6) Øvrige Bygninger og Skibene holdtes fuldstændig mørke udefter, ligeledes i videst Omfang Lynetten og Luftmarinestationen.

DIREKTIVER
FÆRDSSEL:

- 7) Direktiver om Færdsel og Vejbevogtning blev udgivet, og Vagter og Bevogtningspersonel instrueret om, at give Vejfarende Underretning om Forholdene og om at forsyne Automobileer med Blandingsanordninger og evt. Fodgængere med hvide Bind om Armene.

BELYSNINGSPERSONEL:
BEVOGTNINGSPERSONEL

- 8) Bevogtningspersonel og det ved Betjening af Vejbelysning beskæftigede Personel forsynedes med hvide Armbind med Anker, dels til Legitimation og dels for at gøre dem mere synlige.
Der udarbejdedes et

DIREKTIVER TIL
FLYVERE

- 9) Direktiv til Flyvere om at observere visse bestemte Ting Af Flyvernes Rapport, som jeg senere skal gøre Rede for, fremgaar hvad ønskedes oplyst.

AFBRYDE ØVELSEN:

For det Tilfælde at man af en eller anden Grund ønskede Vejbelysningen tændt, f. Eks. hvis Brandvesenet eller Ambulancer skulde indpassere, var der udgivet Meddelelse, om at dette vilde blive markeret med Holmens almindelige Sirene.

Pause

ØVELSENS FORLØB
CHRISTIANSHAVN:

Øvelsens Forløb paa Christianshavn skal jeg ikke komme nærmere ind paa her, paa Holmen forløb den saaledes at:

ØVELSENS FORLØB
HOLMEN:

SIRENE HØJ TONE

Sirenen Kl. 01³⁰ med høj Tone varslede delvis Mørklægning, hvorefter Vejbelysningen afpassedes herefter.

SIRENE "HYLETONE"

Kl. 01⁵⁵ varslede Sirenen med Hyletone "fuldstændig Mørklægning" og al Vejbelysning slukkedes med Undtagelse af de blåe Lamper paa Refshalevejen. Slukningen var saaledes organiseret, at den kun tog et Par Minutter.

SIRENE DYB TONE

Kl. 02³⁰ varslede Sirenen med en dyb Tone, at den ovenhængende Fare for Flyverangreb var ovre, og de vigtigste blåe Vejlamper ^(paa Holmen) tændtes.

Kl. 03³⁰ paabegyndtes Tænding af de sædvanlige Lamper og Kl. 04⁰⁰ ophørte Øvelsen.

Vejret var under hele Øvelsen klart, vind N V 3, ingen Maane.

BESØG:

Mellem Kl. to og tre aflagde de tidligere omtalte Gæster Besøg paa Holmen og besaa herunder Kasernen udvendig og indvendig. Efter Udpassage fra Holmen kørtes ad Refshalevejen til Luftmarinestationen og derpaa ad samme Vej tilbage til Christianshavn.

VOGNCORTEGE:

Kørslen skete i en lang Række Turistbiler og almindelige Biler, ialt ca. 25 Vogne, med mere eller mindre effektivt blandede Lanterner.

*At Thyrens Rappal skal jeg
genjive følgende:*

Sjællandske Flyverafdeling.
Lejren ved Værløse, den 2/12 1937

H.F. 1665
1937

Nr. 1453.

Til

Kommandanten i København.

Mærkelægningsøvelsen Søndag den 28/11 1937.

I Mærkelægningsøvelsen den 28/11 d.A. deltog:

a. Navigerende Personel:

Oberstløjtnant H.L.V.Bjarkov
Kaptajn C.C.Larsen
Kaptajn E.K.S.Larum og
Løjtnant af Reserven F.Rasmussen.

b. Teknisk Personel:

2 Reservehaandværkere fra 1' Eskadrille.

c. Materiel:

S. 22 (Dragon)

Vejret: Klart, skyfrit, ingen Maane. Vind 4m N. N. V.

Tidspunkt for Flyvningen: Kl. 0145 - Kl. 0400

Til Brug under Øvelsen forelæa en Oversigt over de specielle Forhold, der ønskedes inddraget i Luftobservationen, og Øvelsens forskellige Trin var opført paa en Tidstabel.

- A. Almindelige iagttagelser i Holmens Omraade og Gadeomraadet fra Knippelsbro - Brogade - Torvegade - Amagerbrogade over Voldgraven og Prinsessegade fra Torvegade til Orlogsværftet.
1. De omhandlede Gadestørkninger kunde først erkendes, og da meget svagt, efter 5 - 6 Minutters nøje Observation herimod.
 2. Ved meget skarp iagttagelse kunde saa mange Gadelygter erkendes, at Størkningen Brogade - Torvegade - Amagerbrogade samt Prinsessegade traadte frem som Gader.
 3. 2 Lamper i Torvegade saas svagt og 2 Lamper for Enden af Prinsessegade - ved Politivagten ved Værftsbroen - saas tydeligt under hele

Perioden.

4. De 4 Hellefyre i Torvegade ved Vildersgade, Torvet og Volden viste sig saa svagt, at man kun efter en vedholdende Søgning, idet man vidste, at de fandtes der, kunde erkende dem.
 5. Knippelsbro og dens 6 blaa Lamper kunde ses, men svagt, og for Broens Vedkommende rimeligvis, fordi den laa saa tæt ved Byens stærke Lys.
 6. Kun lejlighedsvis kunde man erkende enkelte Gader eller mindre Gadestækninger i det mørkelagte Omraade fra Højder mellem 1000 - 2000 m. I 500 m^s Højde kunde man svagt skimte Husrækker og Frelserkirkens Taarn.
 7. I en af de nye Bygninger N.W. for Christianshavns Torv var 2 Op-gange stærkt oplyste, og saas under hele Perioden meget tydeligt fra alle Højder. Desuden var der i Omraadet indtil Tranegra-ven og særligt i Kvartererne ^{om} og Torvegade mange smaa Lys antage- lig fra Beboelser, Butikker, Banklokaler og andre lignende Virk- somheder. 2 Lamper - antagelig ved Aandsvageanstalten - lyste me- get klart under hele Perioden.
 8. Der blev ikke observeret noget Fartøj paa Christianshavns Kanal. Det var paa intet Tidspunkt muligt at skelne Vandoverfladen.
- B. Iagttagelse af tids- og stedbestede Detailforsøg (i Henhold til den modtagne Tidstabel).
9. Kl. 02,05 - 02,20. Autokortegen ikke erkendt.
 10. Kl. 02,53 saas - antagelig paa Refshalevej paa Højde med Labora- toriet - en Række blaa Lys, formentlig en Vognkolonne.
 11. Kl. 01,30 - 03,00. Paa Amagerbrogade over Voldgraven saas Kl. 02,20 og 02,30 et blaåt Lys, der bevægede sig. Kl. 02,37 saas paa samme Strækning en sydgaaende Sporvogn. Iøvrigt saas lejlighedsvis Gnistdannelser fra Sporvogne paa Knippelsbro samt enkelte blaa Lys fra Sporvogne paa Strækningen Knippelsbro - Torvegade - Amagerbrogade (White Star).
 12. Kl. 03,00. Ingen Sporvogne erkendt.
 13. Kl. 03,15. Ingen Sporvogne erkendt.
 14. Der er kun set Gnistdannelser, som nævnt under Fkt. 11.
 15. Kl. 03,30 Omnibussen saas Kl. 03,37 kørende mod Syd paa Amager- brogade over Voldgraven som et svagt blaåt Lys i Lighed med Spor-

vognene.

16. Kl. 03,30 - 03,45. Automobilkørsel er ikke observeret.
17. Kl. 01,00 - 04,00 i hele Området. Blaa Haandlygter og Lommelygter samt røde Lygter til Færdselsregulering er ikke set.
- Cyklekørsel er ikke konstateret.
- Hvidklædte Poster saas ikke.
- Et blaat Lys - antagelig paa et Automobil - saas at bevæge sig hurtigt fra Torvegade mod Aandsvageanstalten. En Sporvogn tændte almindeligt Lys i Vognen paa Christianshavns Torv Kl. 03,30.

C. Indenfor Holmens Omraade:

- a. Ved Søværnets Kaserne og Administrationsbygningen saas svagt blaat Lys.
- b. Lyscentralen blev ikke lokaliseret.
- c. Radiostationen blev ikke lokaliseret.
- d. Ved Nyholms Hovedvagt saas svagt blaat Lys.
- e. Søartilleriets Bygningskompleks blev erkendt.
- f. Ved Politivagten ved Værftsbroen saas 2 blaa Lys.
- g. " Niels Juel " ikke lokaliseret.
- h. " Hekla " førte klar Toplanterne.
2. Vejnettet paa Holmen kunde ikke erkendes.
3. Vejbelysningen paa Holmen og Refshalevejen kunde ikke erkendes.
4. Færdsel med Vogne menes lejlighedsvis at være konstateret som svage blaa Lys i Bevægelse.
- Iøvrigt ingen Færdsel observeret.
5. Sirenesignaler er ikke hørt.

Helhedsindtrykket var, at Området for Mørkelægningen kunde deles i 2 Dele med Tranghøven som Delingslinie og med den nordlige Del mere effektivt mørkelagt end den sydlige.

Det kan fastslås, at ingen fremmed Flyver vilde være i Stand til i Området at lokalisere bestemte Objekter, naar det forudsættes, at København som Helhed var mørkelagt, med mindre Flyveren anvender Lysfaldskærme.

Det var under Flyvningen kun muligt at stedfæste de i nærværende Rapport nævnte Lys o.s.v. ved Hjælp af Pejlinger fra de udenfor Området liggende belyste Arealer, og Stedsbestemmelserne kan derfor være behæftede med Fejl.

sign. V.Bjarkow. Nr.1677

Bredtje Rasmussen Nr. 8

ERFARINGER: Nogle af de Erfaringer man gjorde ved Mærklægningen var:

LAMPER at Lamperne ved Indkørslen til Holmen ad Prinsessegade og alt til Kasernen var for kraftige.

VEJBELYSNING: ^(adskilte) at Vejbelysningen ^{mindre} iøvrigt kunde have været mere neddæmpet

ÆNDRING AF VEJBELYSNING: Forslag at Holmens nuværende ~~at~~ Vejbelysning bør ændres til bedre skærmet Belysning, hvoraf visse vigtige Lamper bør kunne erstattes med blaa.

Af disse blaa Lamper bør de mindst vigtige kunne tændes og slukkes fra en Central, saaledes at de mere ^(kan for) uundværlige bliver brændende ogsaa under fuldstændig Mærklægning. Lamperne bør ophænges over Vejbanens Midte.

BYGNINGER: Forslag 4) Angaaende Bygningerne:

at vigtige Administrationsrum forsynes med Skærmning af Vinduer og Døre, ^{suppleret} og ~~forsynes~~ med let indvendig Skærmning af ibrugværende Lamper.

at andre Rum forsynes med kraftig dampet og skærmet ^(suppleret) indvendig blaa Belysning, og eventuelt med let ~~knævnlig~~ Skærmning for Vinduer og Døre.

^{og ovrige} at der i Værksteder ^{anbringes} ~~skærmede~~ Lamper tæt ved Arbejdsstedet. Rummet ~~være~~ ^{skærmede} lamper ~~slukkes~~, eventuelt ~~blænde~~ ^{Vinduerne}.

STORE OG TALRIGE VINDUER at det er ^{hvis} heldigt ^{er} Bygninger forsynet med talrige og store Vinduer, fordi ^{Blændings} arbejdet ^{bekvæmlig} og bliver meget ^{beholdt}.

SIRENER: Forslag at mindst 3 Sirener maa anbringes til Varsling foruden Signalmidler til indvendig Brug i Værksteder.

VEJAFMÆRKNING: Forslag at Kalkning af Træer, Kantsten og andet opstaaende ^{bør} gennemføres i videre Omfang.

VEJCAMOUFLERING: at Vejenes Træbevoksning ikke maa indskrænkes, men snarere forøges. Antagelig er Holmens ret omfangsrige Beplantning med Vejtræer Aarsag til, at Flyverne ikke observerede den meget synlige Vogncortege, da den kørte paa Holmen.

^{Med Holms chefens Tilladelse} ^(nyanskaffede Hjælpermidler) at ~~den~~ uden større ~~Virkemidler~~ foretagne Mærklægning af Kystflaaden, Kystdefensionen og Luftmarinestationen var særdeles effektivt gennemført. ^{af Mærklægning er Magnesium ikke anvendt} ^{hvorfor den er ikke gennemført} i 12-15 Minutter ^{hvor} Gang med ^{største} Blænderaabning.

Liste over Lysbilleder.

<u>Nr.</u>	<u>Objekt.</u>	<u>Dag.</u>	<u>Nat.</u>	<u>Eksposering.</u>
1	Holmen.	x		
x 2	Sirene	x		
x 3	Udsigt mod Nord	x		
4	Lysmast	x		
5	Lygtetændingssted	x		
x 6	Nyholms Vagt	x		
7	Maskinværksted	x		
8	Politivagt	x		
9	Samme ved Nat		x	0110-0120
10	- indv.		x	0445-0455
11	Vejarbejde		x	0129-0134
12	Automobil		x	0135-0142
13	Klejnsmedie	x		
14	Samme ved Nat		x	0325-0335
15	- - -			infrarød Film.
16	Udsigt mod Vest	x		
17	Samme ved Nat		x	0335
x 18	Udsigt fra Sirene		x	inka
x 19				
20				
x 21	Niels Juel		x	0250-0300
22	Vejpile	x		
23	Samme ved Nat		x	0305-0313
24	Indkørsel til Kasernen mod N.Ø.		x	0210-0215
25	Akkumulatorbyg.v.Nat.		x	0238-0248
26	Kasernegaard mod N.Ø.		x	0228-0238
27	Samme infrarød		x	0228-0245

G A S S P O R I N G O G G A S R E N S N I N G .

G A S M A S K E R O G G A S B E K L Æ D N I N G .

G A S Ø V E L S E S B Y G N I N G .

L U F T V Æ R N S K O M P A G N I .

M Ø R K L Æ G N I N G S F O R A N S T A L T N I N G E R .

B Y G N I N G S S I K R I N G .

B E S K Y T T E L S E S R U M .

T R E A A R S P L A N .

Til Slut vil jeg gerne tilføje, at den passive Luftbeskyttelse omfatter jo meget andet end Mørklægning, hvilket da ogsaa fremgaa af, hvad jeg her i Aften tidligere har udtalt.

LUFTBESKYTTELSES-
KOMMISSION

Den før omtalte Luftbeskyttelseskommission behandler med Hensyn til Holmen følgende Emner:
da ogsaa udførligt ~~Forslagene med Hensyn til:~~

Plakat N° 9 og 10 anvendes og behandles her.

INDHOLD AF KOMMIS-
SIONENS BETÆNKNING
FOR HOLMEN:

Meldetjeneste

Personelorganisation

Ordenstjeneste

Brandtjeneste

Teknisk Tjeneste

Sanitetstjeneste, herunder Indretning af
Sorteringsstationer
Lazarettet og
Afvaskningsstationer

Gassporing

Gasrensning

Gasmasker, Gasbeklædning

Indretning af Gasøvelsesbygning med Magasiner ~~for~~

Formering af Luftværnskompagni

Mørklægningsforanstaltninger

Bygningssikring

Indretning af Beskyttelsesrum, eventuelt i
nuværende og ubetinget i fremti-
dige Bygninger, hvori Personel
beskæftiges.

BUDGET:

samt endelig ^{et} Forslag til en 3 Aars Plan for ^{Ny} Anskaffelse
og Drift.